

DZIENNIK

ZARZĄDU

M. ŁODZI

Redakcja i administracja
ul. Pomorska 18.

Administracja czynna, od godz. 9—12 wp.
Redakcja od godz. 2—3 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 1000.—
Miesięcznie . „ 300.—

Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 75.—Przed tekstem Mk. 200.— za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne 25 marek za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 250.—

Cena egzemplarza 75 Marek

№ 35. (151.)

Łódź, wtorek 22 sierpnia 1922 r.

Rok IV.

W sprawie podatku szkolnego.

Podając poniżej sprawozdanie w sprawie uchylecia podwyższenia stawek podatku szkolnego w r. 1922 przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych oraz decyzję Sądu Najwyższego w Warszawie odwołującą decyzję powyższą, zwracamy przy sposobności uwagę na nieprzychylny stosunek władz centralnych do polityki podatkowej samorządu łódzkiego.

W trzyleciu 1919 — 1921 cały szereg projektów podatkowych Magistratu m. Łodzi zakwestyjonowany został, bądź uchylony przez Min. Spraw Wewn., co niesłychanie utrudniło wymiar i ściąganie podatków oraz wpłynęło ujemnie na finanse miejskie.

Sprawa podatku szkolnego rzuca dostatecznie światło na lekko-myślne i lekceważące traktowanie spraw tego rodzaju przez władze nadzorcze. Wskutek rozporządzenia Woj. Łódzkiego z dn. 4 lutego 1922 r., wstrzymane zostało rozpoczęcie już ściąganie podatku szkolnego, a wpłacone sumy zwracano poszczególnym płatnikom, bądź zaliczano w poczet innych podatków. Na zasadzie decyzji odwoławczej Sądu Najwyższego z dn. 21/VI 22 r. procedura przeksięgowania pobranego i zwróconego bądź zaliczonego na poczet innych podatku powtarza się, wywołując zbyteczną pracę w chwili redukcji personelu miejskiego.

Decyzja Sądu Najwyższego z dnia 21/VI 22 r. wyjaśnia, iż Minist. Spraw Wewnętrznych komentował 18 statutu o podatku szkolnym w sposób niewłaściwy, narażając miasto wbrew sensowi uchwały, dopuszczającej podwyższenie stawek w miarę wzrostu drożyzny jedynie na zasadzie uchwały Rady Miejskiej, na poważne straty i podwójną pracę wymiarową przy ściąganiu podatku powyższego.

Dla zasilenia niedostatecznych środków na pokrycie wydatków Kasy Miejskiej m. Łodzi, Rada Miejska na posiedzeniu w dniu 31 maja 1921 r. uchwaliła ustanowienie podatku szkolnego, którego wpływy przeznaczone są na potrzeby szkolnictwa miejskiego i wogóle wydatki, związane z podniesieniem oświaty.

Uchwała przesłana została w dniu 8 czerwca 1921 roku do Województwa Łódzkiego z prośbą o łaskawe przedstawienie Min. Spraw Wewn. do zatwierdzenia. W dniu 15 lipca 1922 roku Wydz. Samorządowy Województwa Łódzkiego w wykonaniu reskryptu Ministerstwa Spraw Wewnętrz-

nych z dnia 9 lipca 1921 roku zakomunikował nam, iż „Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu na podstawie art. 38 Dekretu o samorządzie miejskim z dnia 4 lutego 1919 roku (Dz. Praw. № 13/1919 poz. 140) oraz art. 3 Dekretu w przedmiocie skarbowości gmin miejskich z dnia 7 lutego 1919 roku (Dz. Praw. № 14/1919 poz. 150) zatwierdza statut o podatku szkolnym, uchwalonym przez Radę Miejską m. Łodzi w dniu 31 maja 1921 roku z zastrzeżeniem, że podatek szkolny może być pobrany narazie tylko za rok 1921.

Na skutek zatwierdzenia statutu przez władze nadzorcze, Magistrat m. Łodzi w dniu 2 lipca 1921 roku zamieścił obwieszczenie w № 31 „Dziennika Zarządu m. Łodzi“ (z dnia 2 sierpnia 1921 roku) i № 28 „Dziennika Urzędowego Województwa Łódzkiego“ (z dn. 1 sierpnia 1921 roku). Z tą chwilą statut o miejskim podatku szkolnym nabrał mocy obowiązującej.

W dniu 30 sierpnia 1921 roku, w związku ze znacznym wzrostem ponad 50 proc. cen artykułów pierwszej potrzeby i w tym samym stosunku podniesienia się cen robocizny, Rada Miejska uchwaliła podwyższenie stawek podatku szkolnego przez wprowadzenie zmian w § § 3 i 5, opierając się na art. 18 tegoż statutu, który głosi:

„W razie podrożenia artykułów pierwszej potrzeby i robocizny powyżej 50 proc. od cen 1 stycznia ewentualnie od 1 lipca r. b. Radzie Miejskiej przysługuje prawo podwyższenia stawek podatkowych, zawiadamiając o tem władze nadzorcze z uwzględnieniem punktu a art. 3.“ (§ 3 p. a. Od płacenia podatku są zwolnione osoby, posiadające wyłącznie dochód z uposażeń służbowych, emerytur i wynagrodzeń za najemną pracę, względnie uposażenia służbowe z funduszy państwowych, o ile ten dochód nie przewyższa mk. 30,000.—).

O powyższej zmianie § § 3 i 5 statutu Magistrat m. Łodzi w dniu 28 października 1921 roku powiadomił Województwo Łódzkie zarówno za mieścił obwieszczenie w № 46 „Dziennika Zarządu m. Łodzi“ z dnia 8 listopada 1921 roku oraz w № 41 „Dziennika Urzędowego Województwa Łódzkiego“ z dnia 7 listopada 1921 roku.

W dniu 14 grudnia 1921 roku Województwo Łódzkie przedkłada do decyzji Ministerstwa Spraw Wewnętrznych sprawę zmian w statucie o miejskim podatku szkolnym w Łodzi, uzasadniając swe stanowisko sprzecznościami, jakie zachodzą między art. 9 Dekretu o samorządzie powiatowych związków komunalnych,— w myśl którego to artykułu każda uchwała powiatowego związku komunalnego, dotycząca zmian podatków komunalnych, wymaga zatwierdzenia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a uprawnieniem, jakie Magistratowi m. Łodzi nadaje § 18 statutu o podatku szkolnym.

Równocześnie Województwo Łódzkie przesyła Ministerstwu rekurs Stowarzyszenia właścicieli nieruchomości przeciw podwyższeniu przez Radę Miejską norm podatku szkolnego.

Na skutek powyższego kwestjonowania przez Województwo Łódzkie, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych pismem z dnia 20 stycznia 1922 roku uchyła zatwierdzenie uchwały Rady Miejskiej z dnia 30 sierpnia 1921 roku, motywując, iż § 18 w mowie będącego statutu nie może być komentowany w sensie możliwości podwyższenia podatku przez Radę Miejską bez zatwierdzenia władz nadzorczych, gdyż to sprzeciwiałoby się istocie brzmienia art. 38 dekretu o samorządzie miejskim.

Zarówno Województwo Łódzkie rozporządzeniem z dnia 4 lutego 1922 roku wstrzymuje dalsze ściąganie podatku szkolnego w normach, przewidzianych w uchwale Rady Miejskiej z dnia 30 sierpnia 1921 roku i

poleca Magistratowi, aby wszystkim tym, którzy podatek już wpłacili, nadwyżkę zwrócił względnie zaliczył w poczet innych podatków.

Opierając się na prawnej zasadzie komentowania § 18. statutu Magistrat m. Łodzi, w przeświadczeniu swej słuszności, w dniu 17 lutego 1922 roku skierował do Sądu Najwyższego za pośrednictwem Departamentu Samorządowego Województwa Łódzkiego odwołanie od decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych, nieuwzględniającej podwyższenia stawek podatku szkolnego.

Sąd najwyższy wyrokiem z dnia 21 czerwca 1922 roku zniósł decyzję odmowną Ministra Spraw Wewnętrznych.—

Łódź, dnia 2 sierpnia 1922 roku.

* * *

Do Sądu Najwyższego w Warszawie.

O d w o ł a n i e

od decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych, nie uwzględniającej podwyższenia stawek podatku szkolnego, zakomunikowanej Magistratowi m. Łodzi przez Województwo Łódzkie w dniu 4 lutego 1922 roku.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu — na podstawie art. 38 Dekretu o samorządzie miejskim z dnia 4 lutego 1919 r. oraz art. 3 Dekretu w przedmiocie skarbowości gmin miejskich z dnia 7. il. 1919 r. — zatwierdziło statut o podatku szkolnym, uchwalony przez Radę Miejską m. Łodzi w dniu 31 maja 1921 roku, o czym Magistrat został powiadomiony pismem Województwa Łódzkiego z dnia 16 lipca 1921 roku.

W zatwierdzonym statucie znajduje się art. 18, który przewiduje podwyższenie stawek podatku przy podrożeniu artykułów pierwszej potrzeby i robocizny przez samą tylko Radę Miejską, która o powziętej uchwale **zawiadamia** tylko władze nadzorcze.

W ten sposób przez zatwierdzenie całego statutu obydwą wyżej wymienione Ministerstwa zaakceptowały w zasadzie sam podatek, wysokość jego pozwoliły ustalać Radzie Miejskiej. Gdyby podwyżka stawek podatku miała znowu iść na zatwierdzenie dwu powołanych Ministerstw, art. 18 statutu byłby zbyteczny, i też Ministerstwa byłyby go wykreśliły, jeżeli zaś go pozostawiły, to należy rozumieć, że zostawiły go celowo, by dać miastu możność uzyskania potrzebnego na szkolnictwo funduszu w takiej wysokości, jaka będzie odpowiadała wartości marki w danym okresie.

Odrzuciwszy uchwałę Rady Miejskiej co do podwyżki stawek podatku, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uchybiło art. 18 powołanego wyżej i w drodze prawnej zatwierdzonego statutu o podatku szkolnym.

Następnie — jak widać z odezwy tegoż Ministerstwa — na imię Wojewody w Łodzi z dnia 20 stycznia 1922 roku L. dz. S. M. 4265 — odmówiło zatwierdzenia zwiększonych stawek podatku samo tylko Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, kiedy tymczasem w myśl art. 3 Dekretu w przedmiocie skarbowości gmin miejskich z dnia 7 lutego 1919 roku (Dz. praw № 14 poz. 150) uchwały w sprawie podatków miejskich zatwierdza Ministerstwo Spraw Wewnętrznych po porozumieniu się z Ministerstwem Skarbu i jeżeli te dwa Ministerstwa zatwierdzają podatki, to wynika z tego, że odmówić zatwierdzenia mogą także tylko oba te Ministerstwa, sam zaś Minister Spraw Wewnętrznych nie miał do tego dostatecznej kompetencji.

Na zasadzie powyższego i wobec tego, że decyzja Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, uchylająca uchwałę Rady Miejskiej m. Łodzi z dnia

30 sierpnia 1921 roku, obraża powołane wyżej art. 18 statutu o podatku szkolnym i art. 3 dekretu w przedmiocie skarbowości gmin miejskich, Magistrat m. Łodzi ma zaszczyt prosić Sąd Najwyższy o uchylenie zaskarżonej decyzji Ministra Spraw Wewnętrznych.

Prezydent m. Łodzi

A. Rzewski.

Przewodniczący Wydziału

Ławnik Magistratu

(—) **Badzian.**

* * *

Działo się w Warszawie na posiedzeniu Sądowym Izby Czwartej Sądu Najwyższego dnia 21 czerwca 1922 roku.

W Imieniu Rzeczypospolitej polskiej.

Sąd Najwyższy w składzie:

Przewodniczący: Prezes Sawicki. Sędziowie: Dr. Mogilnicki, Dr. Moraczewski przy udziale St. Ref. D-ra Bogdanowicza i w obecności Podprokuratora Sieczkowskiego rozpoznawał skargę Magistratu m. Łodzi na decyzję Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z 20-I. 1922. I. S. M. 4265 w sprawie o nieuwzględnienie podwyższenia stawek podatku szkolnego.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu na podstawie art. 38 dekretu poz. 140/19 o samorządzie miejskim i art. 3 dekretu poz. 150/19 w przedmiocie skarbowości gmin miejskich zatwierdziło uchwalony przez Radę Miejską m. Łodzi statut o podatku szkolnym z zastrzeżeniem, że podatek szkolny może być pobrany narazie tylko za rok 1921; o tem Magistrat m. Łodzi został zawiadomiony pismem Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego z dnia 15 lipca 1921.

W zatwierdzonym statucie znajduje się między innymi § 18 treści następującej: „W razie podrożenia artykułów pierwszej potrzeby i robocizny powyżej 50% od cen 1 stycznia ewentualnie 1 lipca r. b. Radzie Miejskiej przysługuje prawo podwyższenia stawek podatkowych, zawiadamiając o tem władzę nadzorczą z uwzględnieniem odpowiednim punktu a) art. 3 (punkt a art. 3 dotyczy osób, uwolnionych od podatku).

Opierając się na tym § 18 statutu Rada Miejska m. Łodzi uchwałą z dnia 30 sierpnia 1921 zwiększyła dotychczasowe stawki podatku szkolnego i zawiadomiła o tem Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Mogło to oczywiście, wobec wyżej przytoczonego zastrzeżenia przy zatwierdzaniu statutu, dotyczyć tylko podatku za rok 1921.

W dniu 4 lutego 1922 Województwo zawiadomiło Magistrat m. Łodzi, że odmawia zatwierdzenia powyższych stawek.

Magistrat m. Łodzi decyzję tę zaskarżył, żądając jej uchylenia z powodu obrazy § 18 statutu o podatku szkolnym m. Łodzi i art. 3 dekretu poz. 150/19 w przedmiocie skarbowości gmin miejskich.

Decyzja Ministerstwa opiera się na tem, że „§ 18 statutu nie może być komentowany w sensie możliwości podwyższenia podatku przez Radę Miejską bez zatwierdzenia władz nadzorczych, gdyż to sprzeciwiałoby się istocie brzmienia art. 38 dekretu o samorządzie miejskim“.

W odpowiedzi zaś na skargę Magistratu m. Łodzi Ministerstwo twierdzi, że § 18 statutu jest niepotrzebny i tylko przez przeoczenie nie został usunięty.

Sąd Najwyższy uważa skargę Magistratu m. Łodzi za uzasadnioną. Zatwierdzając statut o podatku szkolnym w Łodzi Ministerstwo Spraw Wewnętrznych uznało, że statut ten, a w szczególności jego § 18 nie sprzeciwia się ustawie. Zatwierdzenie statutów po to właśnie istnieje,

żeby odnośna władza stwierdziła ich zgodność z ustawami. Skoro więc Ministerstwo Spraw Wewnętrznych statut zatwierdziło to statut ten przez sam fakt zatwierdzenia stał się obowiązującym nie tylko dla Magistratu i Rady Miejskiej m. Łodzi, lecz i dla Ministerstwa, i powoływanie się Ministerstwa na to, iż pewien przepis statutu dostał się doń przez przecięcie jest wręcz niedopuszczalne. Zasada legalności wymaga, żeby władze podwładne otzymując decyzję, zatwierdzającą statut, od swej władzy nadzorczej mogły z całym spokojem opierać się na tym statucie i wykonywać wypływające zeń prawa w przeświadczeniu, że żadna inna decyzja nie może zmienić raz wyrażonego na daną sprawę poglądu władz; w przeciwnym razie zapanowałyby chaos i niepewność.

Ponadto twierdzenie Magistratu, iż § 18 statutu sprzeciwia się ustawie jest wogóle niesłuszne. Ministerstwu Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu służy w myśl art. 38 dekretu poz. 140/19 i art. 3 dekretu poz. 150/19 prawo zatwierdzania uchwał Rad Miejskich w przedmiocie podatków. Zatwierdzając powyższy statut, oba Ministerstwa tem samem dały Radzie Miejskiej swe upoważnienia zgóry na pewne zmiany stawek podatku szkolnego w zależności od wzrostu drożyzny. Takie upoważnienie zgóry nie sprzeciwia się ustawie tembardziej, że właściwie idzie tu nie o podwyższenie stawek, lecz o przewalutowanie podatku wobec spadku wartości marki polskiej. Udzieliwszy Radzie Miejskiej upoważnienia do takiego podwyższenia, a właściwie przewalutowania stawek w miarę zwrostu drożyzny, Ministerstwa uznały tem samem, że o ile podwyższenie będzie odpowiadało wzrostowi cen, to osobne za każdym razem zatwierdzenie powstałej na tem tle zmiany stawek staje się zbędnem. § 18 statutu zawarował tylko obu Ministerstwom zawiadamianie ich o odnośnych uchwałach w celu sprawdzania, czy podwyższenie stawek odpowiada wzrostowi cen. Gdyby podwyższenie było nadmierne Ministerstwu Spraw Wewnętrznych i Ministerstwu Skarbu służyłoby prawo uchylenia odnośnej uchwały. Na nadmierne jednak podwyższenie stawek w stosunku do wzrostu cen Ministerstwo Spraw Wewnętrznych się nie powołuje.

Przeciwna wykładnia § 18 statutu w sensie, że niezależnie od zawiadomienia potrzebne jest jeszcze zatwierdzenie uchwały, odebrałoby temu przepisowi wszelkie znaczenie; przy takiej wykładni § 18 byłby zbędny. Zasada zaś tłumaczenia ustaw jest, że każdy przepis należy tak tłumaczyć, jak gdyby on miał mieć jakieś znaczenie, nie zaś, jak gdyby miał być zupełnie bez znaczenia.

Z tych zasad Sąd Najwyższy zaskarżoną decyzję Ministerstwa uchyła.

Na oryginalne właściwe podpisy.

Za zgodność świadczy:

(—) Dr. Bogdanowicz.

Sytuacja finansowa miasta.

Budżet miasta podobnie, jak budżet państwa ulega ciągłym wahaniom i zmianom, wskutek czego opracowany przez Magistrat w czerwcu Preliminarz budżetowy na bieżący rok kalendarzowy stał się fikcyjny i nie-

aktualny wobec wzrastającej z dnia na dzień drożyzny. Uniemożliwia to w wysokim stopniu prowadzenie racjonalnej gospodarki samorządowej, wytwarzając stan ciągłej niepewności i dewaluacji pieniężnej miast naszych.

W ciągu 2-ech miesięcy wzrosły o 50 proc. wydatki na utrzymanie chorych w szpitalach miejskich, instytucjach opieki społecznej, przytułkach i domach sierot, ceny na materiały budowlane i robocizna. Z przyezyn powyższych w budżecie m. Łodzi wytworzyła się luka i miljarde marek, której wpływy bieżące pokryć nie mogą. Ponadto równowaga budżetu miejskiego 1919/22 została wielokrotnie naruszana przez władze nadzorcze, że wymienimy sprawę uchylecia podatku szkolnego, wynoszącą stratę 240 milionów marek, zmniejszenie podatku od elektryczności z 12 na 5 proc., co wywołało różnicę około 1/4 miljarde marek i t. d. Podwyższenie podatku szkolnego sześciokrotnie, które zostało uchylone przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych; aczkolwiek Sąd Najwyższy w Warszawie uchylił decyzję Ministerstwa, to jednak pobór podatku uległ ośmiomiesięcznej zwłoce i luka budżetowa z jednego tylko tego wpływu wynosi 240 milionów mk.

A tymczasem wydatki miast nie ulegają takiej redukcji, z jaką władze nadzorcze redukują wpływy samorządowe, opierając się na ustawie o zasileniu finansów miejskich, zatwierdzonej przez b. ministra skarbu p. Michalskiego. Podatek obrotowy od przemysłu, zatwierdzony po dwuletnich perypetjach i ewolucjach w wysokości 4-ech pro mille został zmniejszony do 2-ech pro mille, a ponieważ wymiar podatku tego określa Izba Skarbowa większość z mniej uczciwych przemysłowców zaprzestała wpłacania podatku do Kasy Miejskiej.

Tu podkreślić należy, że poczucie wpłacania podatku wśród warstw uświadomionych jest tak nikłe, iż większość obywateli i mieszkańców miasta płaci podatek pod przymusem i groźbą egzekucji. To samo zjawisko dało się zauważyć przy wpłacaniu daniny, którą uskuteczniiano dopiero na skutek nakazów karnych, obracając kapitał należny państwu na spekulacje i pasek. W Wielkopolsce i Małopolsce sytuacja finansowa miast z powodu ustalonego systemu podatkowego i zrozumienia konieczności płacenia podatków, przedstawia się lepiej. W Krakowie naprzykład na skutek ogłoszenia magistratu 95 proc. mieszkańców uiszcza należny podatek. U nas system podobny jest nie do pomyślenia z powodu braku poczucia obywatelskiego i wstrętu do płacenia podatków, co pociąga za sobą utrzymywanie wielkiego personelu urzędniczego i podwójną pracę.

Ministerstwo Skarbu, stojąc na stanowisku wydanego przez b. ministra Michalskiego okólnika o samowystarczalności i samodzielnej inicyjatywie miast w opodatkowaniu mieszkańców, traktuje sprawę tę biurokracyjnie i wysoce opieszale. Każdy podatek, który musi być zatwierdzony przez odnośne Ministerstwo spooczywa po roku i dłużej w biurkach poszczególnych referentów, co miało miejsce w latach 1919/20/21.

Wobec katastrofalnej sytuacji finansowej miasta i luk czynionych w budżecie w postaci zmniejszania różnym grupom społecznym podatków oraz zawrotnej, wzrastającej drożyzny, prezydent Rzewski i ławnik Badzian udali się do Warszawy w celu odbycia narady z miarodajnymi czynnikami w tej sprawie oraz uzyskania 50 proc. należnych miastu z wymiaru podatku dochodowo-postępowego, którego ściąganie Ministerstwo powierzyło miastu. Z podatku tego otrzymano 100 milionów marek, a wobec ściągniętej sumy przeszło 1 miliard marek należy się jeszcze 350 milionów mk.

Ministerstwo Skarbu oświadczyło, że na sumy te nałożył areszt Państwowy Urząd Zbożowy tytułem pokrycia należnych od miasta sum za dostarczoną w 1920 roku mąkę.

Prezydent Rzewski, stojąc na stanowisku, że miasto było tylko instytucją rozdzielczą w sprawie aprowizacji i spełniało czynności poruczone przez Państwo, Państwowy Urząd Zbożowy niema prawa wstrzymywać asygnowania należnych miastu sum, gdyż nie wyraził życzenia rozrachunku, a miasto za niespełnianie obowiązku, ciężącego na Ministerstwie Aproprowizacji dostarczania mąki ludności odpowiadać nie będzie. Tembardziej, że wskatek niedostarczenia odpowiedniej ilości kontygentu zbożowego (za miast 12 funtów 4 fanty miesięcznie) przez Ministerstwo, miasto musiało utrzymywać liczny personel Kom. Rozdziału Chleba i Mąki oraz płacić piekarzom za niewykorzystany czas, co z górą wyniosło około 110 milionów marek.

W razie gdyby Min. Skarbu stało nadal na stanowisku uznania zastrzeżeń P. U. Z., Magistrat zmuszony będzie wystąpić z zaskarżeniem tej decyzji do Sądu Najwyższego w Warszawie.

Pan Ławnik Badzian charakteryzując stan finansowy miasta domagał się również natychmiastowego wyasygnowania sum koniecznych dla zaspokojenia bieżących potrzeb. W przeciwnym razie Magistrat nie będzie mógł skutecznie na 1-go września r. b. wypłaty pracownikom i robotnikom miejskim.

Po dłuższej naradzie ustalono: 1) że po zatwierdzeniu przez Radę Miejską jeszcze w bieżącym miesiącu budżetu na rok 1922 Magistratowi zostanie wypłacona należna sama z podatku dochodowego, co się zaś tyczy spornych sum, które zakwestjonował P. U. Z., Magistrat zmuszony będzie wszcząć z tymże urzędem pertraktacje i w sprawie tej porozumieć się polubownie;

2) Magistrat upoważniony został przez Ministerstwo Skarbu do zaciągnięcia pożyczki krótkoterminowej w P. K. O., z którą to instytucją porozumiewać się będzie bezpośrednio, jako z samodzielnym oddziałem;

3) W departamencie opłat Min. Skarbu prezydent Rzewski scharakteryzował konieczne potrzeby miasta, domagając się w związku z tem rozciągnięcia większej opieki nad gospodarką samorządową przez władze nadzorcze.

Na konferencji odbytej w Min. Spr. Wewn. inspektor samorządowy p. Sikorski oświadczył, że przedstawione przez Magistrat m. Łodzi 2 projekty podatkowe: mieszkaniowy i szpitalno - szkolny uzyskały zatwierdzenie władz nadzorczych, co jednak z powodu wymiaru i ściągania podatków, dopiero po paru miesiącach przyczyni się do ułgi budżetu miejskiego.

Niepewność sytuacji finansowej, wzrastająca drożyzna i nieuregulowane dotychczas stosunki prawno-administracyjne wpływają ujemnie na stan samorządów i gospodarkę finansową miast.

Dla orientacji dodać należy, że wpływy i wydatki zamierzeń skarbowych na rok 1922 Magistratu m. Łodzi wynoszą 4,590,308,347.06 marek.

Aleksy Rzewski
prezydent m. Łodzi.

Podatek od przyrostu wartości własności nieruchomości.

Min. spraw wewnętrznych przesłał do wszystkich wojewodów.

Okólnikiem z dnia 31 maja r. b. № 86, zarządziło min. spraw wewn. w porozumieniu z min. skarbu wstrzymanie wymiaru podatku komunalnego od przyrostu wartości własności nieruchomości, od transakcji, zawartych po dn. 31 grudnia 1921 r.

Powyższe zarządzenie wydane zostało w przewidywaniu uchwalenia w krótkim czasie przez Sejm ustawodawczy projektu ustawy, w sprawie uchylecia podatku od przyrostu wartości nieruchomości i jednoczesnego upoważnienia ciał samorządowych do pobierania opłat od umów o przejściu własności nieruchomości.

Ustawa ta mianowicie miała obowiązywać według pierwotnego projektu wstecz, od dn. 1 stycznia 1922 r., wskutek czego po jej wydaniu, związki komunalne obowiązane byłyby do zwrotu pobranych sum od transakcji, zawartych od tego czasu.

Okólnik min. spraw wewnętrznych. № 86 wydany został właśnie w tym celu, aby ochronić związki komunalne od trudności, związanych z koniecznością zwrotu wpływów z podatku od przyrostu wartości nieruchomości za czas, od którego ten podatek miał być w drodze ustawowej uchylony.

Ponieważ wydanie powołanej ustawy ulega zwłoce, wstrzymanie zaś wymiaru i pobierania na rzecz związków samorządowych podatku od przyrostu wartości nieruchomości za dłuższy okres czasu i przytem za czas ubiegły, bez równoczesnego wskazania tym związkom nowego źródła dochodowego, któreby stanowiło przynajmniej częściową rekompensatę utraconych wpływów, może ujemnie wpłynąć na stan kas tych związków, min. spraw wewnętrznych w porozumieniu z min. skarbu cofa swe zarządzenie, zawarte w okólniku № 86.

Min. spraw wewnętrznych zwraca jednakże jednocześnie uwagę na to, że w projekcie wniesionej do Sejmu ustawy oznaczony był termin wejścia jej w życie z dniem 1 stycznia 1922 r., obecnie zaś minist. spraw wewnętrznych w porozumieniu z min. skarbu, zamierza wnieść poprawkę, przesuującą termin powyższy na dzień do dnia 1 lipca r. b. Wobec tego zachodzi obawa, że w razie pobierania przez związki komunalne podatku od przyrostu wartości nieruchomości od transakcji, zawartych po d. 30 czerwca r. b., związki te po wydaniu wspomnianej ustawy mogą być narażone na konieczność zwrotu pobranych sum. Dla uniknięcia tej ewentualności zaleca się związkom komunalnym wstrzymać wymiar i pobieranie omawianego podatku od transakcji, zawartych po dn. 30 czerwca r. b.

EDWARD ROSSET.

O płacach zarobkowych w łódzkim przemyśle włókienniczym w pierwszym półroczu 1922 i ich realnej wartości.

Silny ruch zwykłowy cen i wynikająca zeń ewolucja kosztów utrzymania wywołały w łódzkim przemyśle włókienniczym w pierwszej połowie 1922 roku dwukrotne podniesienie płac zarobkowych. Pierwsze podniesienie płac miało miejsce 6 marca, drugie — 8 maja r. b. Poniżej przedstawiamy wzrost płac robotniczych w liczbach absolutnych według kategorii zawodowych.

T A B L I C A № 1.

Płace dzienne w łódzkim przemyśle włókienniczym w markach.

Kategoria zawodowa		Styczeń i luty	Marzec i kwiecień	Maj i czerwiec
Płaca dzienna	Robotnik podwórzowy	745	811	952
	Ślusarz, na podrzędnych robot.	1227—1318	1394—1506	1657—1798
	Monter	1508—1781	1731—2059	2055—2462
	Zamiataczka	704	713	833
Przebiegna płaca dzienna przy pracy na akord.	Starszy robotnik wykończalni przy foluszach	1091	1262	1498
	Tkacz na 2 baw. gładkich krosnach szer. do 36"	897	999	1179
	Tkacz na gładkich krosnach szer. do 84"	1110	1352	1607
	Przędzalnia bawełny			
	Przędka	880	978	1037
	Przędzacz	1198	1513	1770
	Przędzalnia zgrzebnej wiganji i odpadków.			
	Przędzacz	1240	1591	1896
	Śrubownik	1184	1487	1770
	Przykręcacz	1054	1256	1490
	Tkalcia towarów wełnianych			
Tkacz na krosnach kortowych	1198	1513	1801	
" " " angielskich	1119	1352	1576	

Z powyższej tablicy widać, że w łódzkim przemyśle włókienniczym najwyższe płace pobierają monterzy i ślusarze, dalej obie grupy przedzarzy, tkacze na krosnach kortowych, wreszcie śrubownicy w przedzalniach zgrzebnej wiganji i odpadków. Tu zaznaczyć wypada, że powyższa hierarchja plac jest prawie identyczna z przedwojenną. W styczniu 1914 roku najlepiej płatne kategorie stanowili: monterzy (2,60 rb. dziennie), tkacze na gładkich krosnach szerokości do 84" (2 rb.), obie grupy przedzarzy (1,95 i 1,85 rb.), tkacze na krosnach kortowych (1,85 rb.) i angielskich (1,75 rb.). Poprawiła się zatem stosunkowo pozycja ślusarzy i śrubowników.

Najniższe płace stwierdzamy w pierwszym półroczu 1922 u zamiataczek, robotników podwórzowych, przątek w przedzalniach bawełny i tkaczy na 2-ch bawełnianych gładkich krosnach do 36". Analogicznie rzecz się miała przed wojną. Zamiataczka zarabiała w styczniu 1914 roku przeciętnie 0,75 rb. dziennie, robotnik podwórzowy 1 rb., prządka w przedzalni bawełny 1,25 rb., tyleż przykręcacz w przedzalni zgrzebnej wiganji i odpadków, tkacz na 2-ch bawełnianych gładkich krosnach do 36" 1,30 rb. Do kategorii lepiej płatnych przeszli więc jedynie przykręcacze w przedzalniach zgrzebnej wiganji i odpadków.

Wzrost przeciętnych plac zarobkowych przedstawia się u poszczególnych kategorii zawodowych niejednakowo.

Unaocznia to poniższe zestawienie, obrazujące wzrost plac dziennych w liczbach względnych.

T A B L I C A № 2.

Wskaźniki wzrostu płac zarobkowych w łódzkim przemyśle włókienn.
w pierwszym półroczu 1922 r.

Kategoria zawodowa	Styczeń i luty	Marzec i kwiecień	Maj i czerwiec
Robotnik podwórzowy	100	108	129
Ślusarz na podrzędnych robotach	100	117	136
Monter	100	117	138
Zamiataczka	100	101	118
Starszy robotnik wykończalni przy foluszach	100	116	137
Tkacz na 2 baw. gładkich krosnach szer. do 36"	100	111	131
Tkacz na gładkich krosnach szer. do 84"	100	122	145
Przędzalnia bawełny.			
Przędka	100	111	118
Przędzacz	100	126	148
Przędzalnia zgrzebnej wigonji i odpadków.			
Przędzalnia	100	128	153
Śrubownik	100	126	149
Przykręcacz	100	119	141
Tkalnia towarów wełnianych.			
Tkacz na krosnach kortowych	100	126	150
" " " angielskich	100	121	141

Najwyższy relatywny wzrost płac spostrzegamy u kategorii lepiej płatnych, mianowicie: przedarzy w przedzalniach zgrzebnej wigonji i odpadków, tkaczy na krosnach kortowych, śrubowników oraz przedarzy w przedzalniach bawełny. Natomiast płace kategorii gorzej płatnych, jak przędek, zamiataczek i robotników podwórzowych, wykazują wzrost najslabszy. Mamy zatem do czynienia z polityką faworyzowania wykwalifikowanych robotników.

Dosyć rozpowszechnionem jest dziś mniemanie, że zarobki robotnicze są obecnie stosunkowo wyższe, niż przed wojną. Pogląd taki jest fałszywy. Porównawcze zestawienie dat o płacach robotniczych i kosztach utrzymania rodziny pracowniczej wykazuje, że wartość realna dzisiejszych zarobków robotniczych jest znacznie niższa od przewojennej.

Obecne płace zarobkowe w łódzkim przemyśle włókienniczym poznaliśmy wyżej. Przypatrzmy się teraz kosztom utrzymania.

Dzienny koszt utrzymania (bez odzieży) rodziny pracowniczej z 4 osób wynosił w Łodzi podług obliczeń miejscowej Komisji do badania kosztów utrzymania:

w styczniu 1922 r.	1061,71 mk.
" lutym " "	1171,58 "
" marcu " "	1264,09 "
" kwietniu " "	1344,50 "
" maju " "	1485,09 "
" czerwcu " "	1534,37 "

Analogiczny koszt wynosił w styczniu 1914 roku 1 rb. 27 kop.
Stosunek płac zarobkowych poszczególnych kategorii zawodowych przemysłu włókienniczego w Łodzi do kosztów utrzymania (bez odzieży) rodziny pracowniczej z 4-ch osób przedstawia się następująco.

T A B L I C A № 3.

Przewyżka płac w przemyśle włókienniczym nad kosztami utrzymania (bez odzieży) rodziny pracowniczej z 4 osób w Łodzi w styczniu 1914 r. i w pierwszym półroczu 1922 r., wzgl. niedobór.

(w procentach)

Kategoria zawodowa	1914	1 9 2 2					
	styczeń	styczeń	luty	marzec	kwiecień	maj	czerwiec
Robotnik podwórzowy . . .	— 22,3	— 29,8	— 36,4	— 35,8	— 39,6	— 35,8	— 37,9
Slusarz na podrzędnych rob.	† 25,9	† 19,8	† 8,6	† 14,7	† 7,8	† 16,1	† 12,4
Monter	† 104,7	† 54,9	† 40,0	† 49,9	† 22,3	† 52,4	† 47,5
Zamiataczka	— 40,9	— 33,7	— 39,9	— 43,6	— 47,0	— 43,9	— 45,7
Starszy robotnik wykoń- czalni przy foluszach	† 33,8	† 2,8	— 6,9	— 0,2	— 6,1	† 0,9	— 2,4
Tkacz na 2 baw. gładkich krosnach szer. do 36"	† 2,3	— 15,5	— 23,4	— 20,0	— 25,7	— 20,6	— 23,2
Tkacz na gładkich kros- nach szer. do 84"	† 57,4	† 4,5	— 5,3	† 7,0	† 0,3	† 8,2	† 4,7
Przędzalnia bawełny.							
Przędka	— 1,6	— 17,1	— 24,9	— 22,6	— 27,3	— 30,2	— 32,4
Przędzacz	† 45,6	† 12,8	† 2,2	† 19,7	† 12,5	† 19,2	† 15,3
Przędzalnia zgrzebnej wigojki i odpadków							
Przędzacz	† 49,6	† 16,8	† 5,9	† 25,9	† 18,3	† 27,7	† 23,5
Srubownik	† 6,2	† 11,5	† 1,1	† 17,6	† 10,6	† 19,2	† 16,1
Przykręcacz	— 1,6	— 0,7	— 10,0	— 0,6	— 6,6	† 0,3	— 2,9
Tkalcia towarów bawełn.							
Tkacz na krosnach kortow.	† 45,6	† 12,8	† 2,3	† 19,7	† 12,5	† 21,2	† 17,4
„ „ „ angielsk.	† 37,8	† 5,4	— 4,5	† 6,9	† 0,6	† 6,1	† 2,7

Analiza dat, w powyższej tabeli zawartych, doprowadza do następujących zasadniczych wniosków:

1) wartość realna płac robotników przemysłu włókienniczego gorzej płatnych jest coraz mniejsza, co zatem idzie położenie ich — mimo podwyżek, jakie otrzymują — pogarsza się stale;

2) przeciwnie, wśród kategorii robotników lepiej płatnych daje się zauważyć tendencja do stopniowej poprawy bytu;

3) zarobki pod względem realnej wartości wyższe niż przed wojną mają dziś jedynie srubownicy, wszystkie natomiast inne kategorie robotników przemysłu włókienniczego są dziś znacznie gorzej uposażone, aniżeli w styczniu 1914 roku.

III-ci Międzynarodowy Kongres Wychowania

(III-e Congrès International d'Education Morale).

(Sprawozdanie).

III-ci Międzynarodowy Kongres Wychowania odbył się w dn. 28/7 — 1/8 r. b. w siedzibie Ligi narodów, w Genewie. Skąpiło się z górą pięciuset przedstawicieli krajów i państw. Obrady Kongresu odbywały się w sali Uniwersytetu Genewskiego; szóste posiedzenie plenarne — w Sekretarjacie Ligi narodów. Inauguracji dokonał J. Mussard, radea Starm, szef Departamentu oświecenia publicznego, przedstawiciel Rady Związku Federalnego Rady Stanu m. Genewy. Przewodniczył A. Ferrière, dyrektor Międzynarodowego Biura Nowych Szkół, profesor Instytutu J. J. Rousseau w Genewie.

Głównym tematem obrad było nauczanie historii, a więc zagadnienia: wartość historii jako czynnika wychowawczego, moralnego i społecznego międzynarodowość w nauczaniu historii, solidarność i wychowanie społeczne, Liga narodów w historii i w nauczaniu nauk historycznych.

Znakomity pedagog niemiecki Fr. W. Foerster w referacie: „Wartość historii jako czynnika wychowawczego, moralnego i społecznego”, powołując się na zdanie lorda Roberta Cecil'a, iż należałoby budzić w duszach patriotyzm, którego wyrazem byłoby poczucie: zbiorowe odpowiedzialności za własny naród — wobec jedności narodów, rozwinął swój pogląd na metody nauczania historii. Nie należy głosić internacjonalizmu, zaciemniającego pojęcie ojczyzny. Należy wskazać, że istotne cechy narodowe nie stanowią pierwiastków przeciwnych; raczej uzupełniają się one wzajem. Każda jednostka, każdy naród winien być całkowicie tem, czem jest; winien urzeczywistniać własną odrębną treść. Jednocześnie winien dążyć do zrozumienia innych narodów, innych indywidualności. Winien jednocześnie „wejść w siebie” i „wyjść z siebie”. Stanowi to podwójne ćwiczenie duszy, niezbędne dla każdego umysłu wykształconego i prawdziwie ludzkiego. Wychowanie narodowe i wychowanie w duchu ideałów międzynarodowych winny wzajem się uzupełniać. Indywidualizacja narodów, stwarzając nowe typy życia, uczyniła bardziej nagłą konieczność uzupełniających wymian pomiędzy różnego typu kulturami. Z wzajemnego zrozumienia się powstanie międzynarodowa moralność, która stanie do walki z egoizmem narodowym i nie pozwoli na pogwałcenie praw innych narodów. Pod tym względem nauczanie historii może wywrzeć decydujący wpływ na młodzież. Winno stać się ono środkiem ochronnym przeciwko trącejm miazmatom kłamstwa i przemocy, wydzielającego się z obszaru historii powszechnej. Niechby jednak często nauczanie historii, że zrozumiane i źle kierowane, zaniedbuje wychowanie moralne, prawdziwy wychowawca winien pokazać, że cel nie usprawiedliwia środków, że środki są zazwyczaj ważniejsze, gdyż one właśnie stanowią wątek naszych myśli i czynów. Nie silniej nie da młodzieży poczuć rzeczywistości potęg moralnych nad poszanowanie przez nauczyciela prawdy i sprawiedliwości w jego sądach, dotyczących zdarzeń i osobistości dziejów ojczystych. Bez tego ćwiczenia woli, bez wysiłków dla urzeczywistnienia sprawiedliwości wszelkie instytucje międzynarodowe nie wrosną w życie i myśli narodów. Polityka twórczości winna zastąpić politykę posiadania. Każdy naród winien utrzymywać lojalny związek z innymi narodami. Za cenę tylko tych wysiłków zdolamy wyjść z jałowości współczesnej polityki i zakończyć okres rozkładu europejskiego.

R. Coasinet, inspektor szkół powszechnych (Francja) w referacie: „Metoda pracy w nauczaniu historii w szkole początkowej“ scharakteryzował metodę nauczania historii w szkołach nowego typu (Ecole active). Historję polityczną kraju, wojen, wodzów, przymierzy, traktatów, zarówno jak historję cywilizacji, t. j. instytucji, prawodawstwa, obyczajów zastąpiono tu **historją rzeczy**, a więc: mieszkanie, ołzież, środki przewozu, maszyny rolnicze, wynalazki. Przy tej metodzie ma szerokie zastosowanie rysunek z modelu, samodzielne kompozycje budowlane, wreszcie opis; praca zbiorowa zastąpiła tu pracę indywidualną. Argumenty prelegenta były tak przekonujące, że tę metodę należy uznać za jedynie właściwą, jako odpowiadającą własnościom psychicznym dziecka w okresie lat uczęszczania do szkoły początkowej.

Z referatu Clondesley Berteton'a, inspektora szkolnego w Londynie, członkowie Kongresu dowiedzieli się, jak się uczy historii angielska młodzież szkół średnich, w jakim kierunku idą próby reform. Historia polityczna zeszła na plan podrzędny; młodzież poznaje raczej historję cywilizacji w związku organicznym z geografją, ekonomją polityczną; nauczanie literatury ściśle powiązane jest z historją. Ważnym środkiem dydaktycznym przy nauczaniu historii stały się ryciny, obrazy, zwiedzanie kraju, samodzielna lektura. Młodsze dzieci wprowadza się w przedmiot historii przez zaznajamianie ich z żywotami zasłużonych mężów i kobiet. Prelegent przewiduje, iż wkrótce zorganizowane masy robotnicze zażądatają przez swoich przedstawicieli zmiany szkolnych metod nauczania historii ojczyznej; krzepnące poczucie solidarności proletariatu państw europejskich pociągnie za sobą żądanie ujmowania spraw polityki zewnętrznej ze stanowiska międzynarodowego. Przewidując te rzeczy, należałoby już teraz całkowicie zarzuć sposób ujmowania zdarzeń historycznych ze stanowiska egoizmu narodowego, zarzuć apologetykę w traktowaniu dziejów ojczyznych; oświetlać natomiast przeszłość jako nieustanną walkę sprzecznych kierunków, prądów, z których każdy zawiera przynajmniej część prawdy; doszukiwać się słuszności również po stronie zwyciężonych, nieraz bowiem sprawa okrzyczana, jako przegrana tryumfowała w stuleciu następnem.

Prof. p. Barth (Niemcy) w swym referacie usiłował udowodnić, że w ciągu stuleci daje się stwierdzić postęp moralny ludzkości, „że nasz własny wysiłek moralny nie jest jałowy“.

Pedagog włoski, Don Brizio Casciola zasadniczą wadę szkoły obecnej widzi w fakcie oderwania dziecka od naturalnego otoczenia, od przyrody, narzucenia mu bezmyślnego i tyrańskiego przymasu. Obcowanie z przyrodą i z ludźmi jest pierwszym warunkiem, aby zdobyć pełnię rozwoju ludzkiego. Wychowanie winno zbliżyć dziecko do przyrody i przygotować je do życia społecznego. Przyroda budzi w dziecku uczucie poetyczne i pierwsze „dlaczego“? jako wyraz zaciekawienia. Wychowanie serca i umysłu odbywa się nieświadomie. Pamięć dziecka wzbogaca się wrażeniami i marzeniami, podczas gdy umysł, niepokojony żądzą poznania, żąda zadowolenia budzących się potrzeb. Od przyrody — do historii, która winna być środkiem kształcenia czujnej świadomości, wpajania w uczucia przeświadczenia, że tylko w sobie samym znaleźć można podstawę moralną, atwalic wartość wszelkiego dobrego czynu, wbrew przemijającym opiniom świata, pomimo przeszkód, klęsk i porażek pozornych. Pracownikami tak pojętego dzieła wychowania młodzieży mogą być tylko ludzie o wysokich wartościach duchowych, gdyż „nemo dat quod non habet“.

Prof. S. L. Elliot (New-York) wysunął w swym referacie cztery praktyczne środki, mogące zapewnić najwyższą wydajność usiłowaniu

wychowawczym: a) współpraca rodziców z nauczycielstwem; b) ścisłe stowarzyszenie się nauczycielstwa; c) programowe godziny w planach szkolnych, poświęcone dyskusjom na tematy etyczne i społeczne; d) samorząd szkolny.

S. L. Veenstra (Haga) w referacie na temat „Wychowanie etyczne, zagadnienia pracy i związki robotnicze” wysunął tezy, dotyczące wychowania robotnika i rzemieślnika: 1) warunki, w jakich młodzi robotnicy odbywają praktykę w przemyśle i rzemiośle, winny skłonić odpowiednie czynniki do zapewnienia im szkół o charakterze wychowawczym na cały przeciąg zawodowego terminu; 2) kształcenie młodzieży robotniczej winno odbywać tam, gdzie pracuje ona: w warsztacie, w fabryce — pod kierownictwem starszych robotników; 3) syndykaty robotnicze winny zrozumieć, że ich jest zadaniem zorganizowanie tego dzieła; 4) Kongres wychowania zaleca swym uczestnikom rozpowszechnianie tych zasad; 5) Kongres poleca Międzynarodowemu Biuru Wychowania nawiązanie i utrzymanie łączności z organizacjami robotniczymi, w szczególności z międzynarodowymi syndykatami i z Międzynarodowym Biurem Pracy — w celu wprowadzenia w życie punktów 1 — 3.

P. O. Halecki, profesor Uniwersytetu Warszawskiego wygłosił referat na temat: „Liga narodów w historii i w nauczaniu nauk historycznych”.

Prócz posiedzeń plenarnych odbywały się również posiedzenia Sekcji: pedagogicznej i szkolnej, prawnej i społecznej. W sekcjach większość tematów dotyczyła metod nauczania historii; wystuchano sprawozdań o sposobach nauczania historii, praktykowanych w różnych krajach.

Uczestnikom Kongresu rozdano broszurę w języku francuskim: „Czerwony Krzyż młodzieży w Polsce”, wydawnictwo Głównego Zarządu Czerwonego Krzyża Polskiego w Warszawie; rozdano również dwie broszury w języku francuskim, wydawnictwo Polskiego Komitetu III-go Międzynarodowego Kongresu Wychowania: 1) O nauczania historii w Polsce — Natalii Gąsiorowskiej; 2) O wychowaniu obywatelskim w Polsce, na co złożyły się trzy referaty: „Kilka przykładów selfgovernment w szkołach polskich” — L. Jaksy Bykowskiego, „Duch demokratyczny w wychowaniu młodzieży” — A. Patkowskiego, „Kształcenie obywatelskie w Polsce” — T. Kupeżyńskiego.

Znaczenie III-go Kongresu Wychowania jest doniosłe. Poddane tam zostały rewizji sposoby nauczania historii w różnych krajach; poddano krytyce dawniejsze metody nauczania historii; ustalono zasadę, że historia w szkole winna być kluczem, otwierającym psychikę narodów; środkiem wzajemnego rozumienia się narodów, wzajemnego lojalnego stosunku między narodami; ustalono zasadniczą wytyczną, że szkoła jakiegokolwiek typu ma być wychowawczynią młodego pokolenia w duchu zgodnego współżycia narodów, w duchu ogólnoludzkiej ideałów. Widocznym się też stało, że szkoła pracy (arbeitschule, école active), opierająca metody wychowania dziecka na własnościach przyrodzonych jego duszy, daje mu istotne przygotowanie do działalności, do roli czynnej w życiu, poszerzyć się może coraz lepszymi wynikami i zdobywa w świecie coraz szersze koła zwolenników.

Władysław Gacki

Lawnik Wydziału Oświaty i Kultury

Kolejnictwo i rolnictwo w Rosji Sowieckiej.

Komunikacja kolejowa, bez której niepodobna wyobrazić sobie nawiązania regularnych, poważnych stosunków handlowych, jak również jakichkolwiek poważnie traktowanych prac przy odbudowie Rosji znajduje się obecnie w położeniu bezwzględnie krytycznym.

Niżej przytoczone dane mogą służyć za ilustrację tego stanu.

W początkach 1914 roku Rosja posiadała 20.057 parowozów.

	Ogólna liczba	% chorych parowoz.	Ilość zd. do użyt. par.
Na 1 lipca 1920 r.	15.489	58 %	6.232
„ 1 stycznia 1922 r.	18,758	57.4 „	7.511
„ 1 „ 1922 r.	10,035	61.6 „	6.775

Wagonów	Ogólna liczba	% nie-zdatnych do użytku
Na 1 lipca 1920 r.	442.983	20.3%
„ 1 stycznia 1921 r.	447.594	19,5 „
„ 1 „ 1922 r.	419.810	28.3 „

Zakłady Kałomińskie, które zatrudniały przed wojną 18.000 robotników, obecnie liczą tylko 5.700, przyczem produkcja przedwojenna około 30 parowozów miesięcznie spadła do 4 parowozów na miesiąc. Jeszcze gorszy stan kolejnictwa i komunikacji panuje w najbogatszej i najzasobniejszej części Rosji, a mianowicie na Ukrainie, gdzie na 1 marca r. ub. zarejestrowano oficjalnie 68,9 proc. chorych parowozów z ogólnej ilości 3.081 i gdzie na 12.310 wiorst linii kolejowych jest wszystkiego 51.255 wagonów zdatnych do użytku.

Do trudności dołączyć należy zupełny brak bezpieczeństwa, gdyż kradzieże i rabunki na kolejach przeszły w ostatnich czasach w zorganizowany system, wskutek tego instytucje przewozowe, które biorą na siebie odpowiedzialność za całość transportowego towaru, wyprawiają wagony pod zbrojną eskortą, co

znacznie zwiększa oczywiście koszt; tak np. transport jednego tylko pociągu z Kaukazu do Moskwy kosztował w kwietniu r. ub. 4,5, a w maju r. b. 6 miliardów rb. sowieckich. Zaznaczyć oprócz tego należy, że co najmniej 1/4 ogólnej ilości progów kolejowych wymaga odnowienia, i że przeważna część linii kolejowych dotkliwie odczuwa brak opału.

Ten brak spowodowany został kryzysem w przemyśle kopalnianym.

Kryzys, w jakim obecnie znajduje się w Rosji transport, kolejnictwo i przemysł kopalniany, organicznie związany jest z katastrofalnym stanem rolnictwa, o czym oficjalnie wspominał Klimenko w referacie, wygłoszonym w maju na sesji Wcik'a, w którym mówca, uważając za jedną z głównych przyczyn tego kryzysu nacjonalizację ziemi, widzi jedyne wyjście z tego położenia w pozostawieniu samej ludności wyrobu najdogodniejszego władania ziemią, dopuszczenia w szerokim zakresie prawa dzierżawnego, a także prawa najmu robotników rolnych.

Według oficjalnych danych, obszary zasiewów w Rosji w 1916 — 1917 r. zmniejszyły się bardzo znacznie, gdyż zaledwie na 8 proc. w porównaniu z 1913. Lecz po 1917 roku następuje katastrofalne zmniejszenie.

w 1920 r. na 21 proc. w porówn. z 1916 w 1921 r. na 12 proc. w porówn. z 1920

Ogólne zmniejszenie obszarów zasiewów wynosi mniej niż 40 proc. w porównaniu ze stanem przedwojennym i przeszło 50 proc. w najżyźniejszym stepowym pasie czarnoziemu Ukrainy, wobec czego połowa tego pasa będzie leżała odłogiem i jako kraj eksportu zboża Ukraina nie będzie mogła być braną pod uwagę przez cały szereg najbliższych lat.

Największe jednakowoż zmniejszenie nastąpiło w obszarze zasiewów traw pastwiskowych, gdyż na 75 proc. w 1920 r. w porównaniu z 1916 r. i na 80 proc. w 1921 r., co spowodowało raptowny spadek liczby żywego inwentarza.

Za okres czasu od 1916 od 1920 roku zmniejszyła się w całej Rosji liczba;

koni	o	22,7 proc.
bydła (ogółem)	"	25,6 proc.
krów	"	11,9 proc.
jałowic (byczków)	"	39,5 proc.
cieląt	"	32,4 proc.
owiec i kóz	"	40,1 proc.
świń	"	21,4 proc.
prosiaków	"	40 proc.

Cyfry te są wybitnym dowodem tego, że wytwórcze siły gospodarki rolnej w Rosji wyczerpują się obecnie w nadzwyczajnie szybkim tempie.

Powtarzając słowa dr. A. Müllera, wygłoszone na zjeździe przemysłowców w Gamburgu, przyznać należy, że z powodu panującej obecnie w Rosji niepewności prawnej i nieprzejrzystości w interesach, a także i głównie z powodu ciężkiego ogólnego stanu ekonomicznego, praktyczne rezultaty otrzymanych przez cudzoziemców, ewentualnie Niemców koncesji, mogą być tylko minimalne.

Również minimalne praktyczne rezultaty daje obecnie lokata kapitałów niemieckich przedsiębiorstwach rosyjskich, czego jednakże nie należy lekceważyć, gdyż są to zupełnie realne próby, zdążające do przygotowania przyszłego rynku zbytu dla Niemiec.

Ruch służbowy.

(ciąg dalszy)

Prezydjum Magistratu na posiedzeniu swem z dnia 14 kwietnia 1922 roku uchwałą № 373, 376 i 382.

A. mianowało:

23. p. Stefana Kazimierczaka — referentem prasowym Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IV kategorii;
24. p. Włodzimierza Maliszewskiego — kierownikiem sekcji Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich V kategorii;

25. p. Edwarda Falkiewicza — starszym referentem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich V kategorii;
26. p. Mieczysława Kazimierczaka — referentem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VI kategorii;
27. p. Józefa Sulecińskiego — starszym referentem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich V kategorii;
28. p. Adama Deptalskiego — kontrolerem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VII kategorii;
29. p. Władysława Wcisło — starszym referentem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich V kategorii;
30. p. Tadeusza Roznera — młodszym referentem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VII kategorii;
31. p. Egenjusza Carboka — kontrolerem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VII kategorii;
32. p. Wacława Gapińskiego — kontrolerem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
33. p. Teodora Skarzyńskiego — starszym sekretarzem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
34. p. Stanisława Łuczaka — młodszym sekretarzem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
35. p. Roberta Milera — młodszym sekretarzem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;

36. p. Juljusza Arndta — dziennikarzem Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
37. p. Eugenjusza Lubowieckiego — starszym kancelistą Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
38. p. Ignacego Libracha — referentem Urzędu Stanu Cywilnego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VI kategorii;
39. p. Sergjusza Harkawi — młodszym referentem Urzędu Stanu Cywilnego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VII kategorii;
40. p. Józefa Semenara — sekretarzem Urzędu Stanu Cywilnego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;

B. poruczyło:

1. p. Ernście Marguliesównie — pełnienie obowiązków starszego księgowego Oddziału Finansów i Kontroli Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
2. p. Alicji Endowej — pełnienie obowiązków księgowej Oddziału Finansów i Kontroli Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
3. p. Irenie Raczyńskiej — pełnienie obowiązków księgowej Oddziału Finansów i Kontroli Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
4. p. Zofji Żochowskiej — pełnienie obowiązków księgowej Oddziału Finansów i Kontroli Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
5. p. Matyldzie Rubinkównie — pełnienie obowiązków księgowej Oddziału Finansów i Kontroli Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;

6. p. Cecylii Zakrzewskiej — pełnienie obowiązków księgowej Oddziału Finansów i Kontroli Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
7. p. Natalji Rozentalównie — pełnienie obowiązków archiwistki Oddziału Finansów i Kontroli Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
8. p. Irenie Wernerównie — pełnienie obowiązków młodszej kancelistki Oddziału Finansów i Kontroli Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich XII kategorii;
9. p. Edwardowi Hoffmanowi — pełnienie obowiązków starszego kancelisty Oddziału Finansów i Kontroli Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
10. p. Leonowi Tarczyńskiemu — pełnienie obowiązków księgowego Głównej Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
11. p. Stanisławowi Polkowi — pełnienie obowiązków księgowego Głównej Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
12. p. Eugenji Langnerównie — pełnienie obowiązków maszynistki Głównej Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
13. p. Karolowi Kronbergowi — pełnienie obowiązków księgowego Głównej Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
14. p. Edwinowi Gotszylldowi — pełnienie obowiązków księgowego Głównej Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
15. p. Irenie Borowskiej — pełnienie obowiązków młodszej księgowej Głównej Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;

16. p. Hipolitowi Klimkowi — pełnienie obowiązków księgowego Głównej Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kateg.
17. p. Ryszardowi Szulcowi — pełnienie obowiązków księgowego Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami IX kategorii;
18. p. Ludwikowi Kaczmarkowi — pełnienie obowiązków dziennikarza Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami X kategorii;
19. p. Leopoldowi Pawłowskiemu — pełnienie obowiązków sekwestratora Głównej Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kateg.;
20. p. Janowi Wąsikowi — pełnienie obowiązków kontrolera Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami IX kategorii;
21. p. Stanisławowi Łodzę — pełnienie obowiązków kancelisty Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami XI kategorii;
22. p. Dorocie Lewandowskiej — pełnienie obowiązków kancelistki Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami XI kategorii;
23. p. Władysławowi Kalinowskiemu — pełnienie obowiązków sekwestratora Głównej Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami IX kategorii;
24. p. Bertoldowi Weissowi — pełnienie obowiązków sekwestratora Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami IX kategorii;
25. p. Jdkóbowi Waksmanowi — pełnienie obowiązków sekwestratora Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami IX kat.;
26. p. Józefowi Kamińskiemu — pełnienie obowiązków sekwestratora Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami IX kat.;
27. p. Franciszkowi Osińskiemu — pełnienie obowiązków sekwestratora Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami IX kat.;
28. p. Janowi Bevensee — pełnienie obowiązków sekwestratora Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami IX kateg.;
29. p. Henrykowi Koźmińskiemu — pełnienie obowiązków sekwestratora Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami IX kat.;
30. p. Józefie Zalasiewiczównie — pełnienie obowiązków kancelistki Gł. Kasy Miejskiej Magistratu m. Łodzi z poborami XI kat.;
31. p. Edwardowi Rossetowi — pełnienie obowiązków referenta Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VI kategorii;
32. p. Leonji Kaffankównie — pełnienie obowiązków starszej sekretarki Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kat.;
33. p. Władysławowi Rybce — pełnienie obowiązków starszego kancelisty Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
34. p. Zenonie Gecenównie — pełnienie obowiązków sekretarki Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
35. p. Czesławie Fokczyńskiej — pełnienie obowiązków sekretarki Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
36. p. Bronisławowi Hanczkemu — pełnienie obowiązków sekretarza Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii.
37. p. Julji Augustynowej — pełnienie obowiązków kancelistki Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich XI kategorii;
38. p. Celinie Michalakównie — pełnienie obowiązków ml. kancelistki Wydziału Statystycznego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich XII kategorii.
39. p. Helenie Kozierozance — pełnienie obowiązków maszynistki sekretarki Referatu Prasowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;

40. p. Emilowi Mirowi — pełnienie obowiązków kierownika sekcji Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich V kategorii;
41. p. Józefowi Rozenblatowi — pełnienie obowiązków referenta Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VI kategorii;
42. p. Leonowi Wawrzeckiemu — pełnienie obowiązków referenta Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VI kategorii;
43. p. Jerzemu Ferserowi — pełnienie obowiązków referenta Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VII kategorii;
44. p. Gustawowi Deryngowi — pełnienie obowiązków młodszego referenta Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VII kateg.;
45. p. Walterowi Rozentalowi — pełnienie obowiązków młodszego referenta Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VII kateg.;
46. p. Oskarowi Grzelikowi — pełnienie obowiązków starszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
47. p. Kazimierzowi Piętkowskiemu — pełnienie obowiązków starszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
48. p. Wacławowi Popławskiemu — pełnienie obowiązków starszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
49. p. Teofilowi Frenklowi — pełnienie obowiązków starszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kateg.;
50. p. Witoldowi Enkemu — pełnienie obowiązków starszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kateg.;
- 5.1 p. Zygmuntowi Biesiadeckiemu — pełnienie obowiązków młodszego referenta Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VII kategorii;
52. p. Elizie Świętorzeckiej — pełnienie obowiązków starszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
- 5.3 p. Lidji Rudnikowej — pełnienie obowiązków maszynistki-korespondentki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
54. p. Helenie Wierzbickiej — pełnienie obowiązków maszynistki-korespondentki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
55. p. Janowi Majewskiemu — pełnienie obowiązków starszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kateg.;
56. p. Andrzejowi Dmochowskiemu — pełnienie obowiązków kontrolera Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
57. p. Janowi Jauchowi — pełnienie obowiązków kontrolera Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich VIII kategorii;
58. p. Alfredowi Prussakowi — pełnienie obowiązków młodszego kontrolera Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
59. p. Wicentemu Macińskiemu — pełnienie obowiązków młodszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;

60. p. Stefanowi Zawodowskiemu — pełnienie obowiązków młodszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
61. p. Michałowi Włodarczykowi — pełnienie obowiązków młodszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
62. p. Wandzie Honównie — pełnienie obowiązków młodszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
63. p. Włodzimierzowi Zarzyckiemu — pełnienie obowiązków młodszego sekretarza Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich IX kategorii;
64. p. Wally Trybównie — pełnienie obowiązków starszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
65. p. Jadwidze Rychterównie — pełnienie obowiązków starszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
66. p. Genowefie Kowalewskiej — pełnienie obowiązków starszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
67. p. Marji Wiciejewskiej — pełnienie obowiązków starszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
68. p. Janinie Seganowskiej — pełnienie obowiązków młodszej dziennikarki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
69. p. Antoniemu Hilcerowi — pełnienie obowiązków starszego kancelisty Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
70. p. Helenie Lajzerowiczównie — pełnienie obowiązków starszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
71. p. Karolinie Czapkowej — pełnienie obowiązków starszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
72. p. Wandzie Nowickiej — pełnienie obowiązków starszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
73. p. Kalikście Mikołajczykównie — pełnienie obowiązków starszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
74. p. Teodorowi Szperlingowi — pełnienie obowiązków starszego kancelisty Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
75. p. Zofji Dajłowskiej — pełnienie obowiązków starszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
76. p. Pawłowi Sobolewskiemu — pełnienie obowiązków starszego kancelisty Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich X kategorii;
77. p. Marjanowi Wysmykowi — pełnienie obowiązków kancelisty Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich XI kategorii;
78. p. Janinie Rzeszotarskiej — pełnienie obowiązków kancelisty Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich XI kategorii;

79. p. Bronisławie Nagajewskiej — pełnienie obowiązków kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich XI kategorii;
80. p. Marji Wolskiej — pełnienie obowiązków kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich XI kategorii;
81. p. Leokadij Snowarskiej — pełnienie obowiązków kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich XI kat.;
82. p. Marji Byczkowskiej — pełnienie obowiązków młodszej kancelistki Oddziału Podatkowego Magistratu m. Łodzi z poborami urzędników miejskich XII kategorii;

(d. c. n.)

Odbudowa Europy.

Ukazał się miesięcznik „La Reconstruction de l'Europe“ Manchester Guardian Commercial pod redakcją Johna Maynarda Keynes'a, wydawany w Anglii w języku francuskim. Cena miesięcznika wynosi 1 szilling.

Wydawnictwo zdobią liczne ilustracje, mapy i wykresy. Miesięcznik poświęcony jest zagadnieniom ekonomicznym i związanych z tem wahanom walut zagranicznych.

Numer pierwszy nosi datę 20 kwietnia 1922 r.

W numerze drugim z dn. 18 maja 1922 r. poza szeregiem licznych artykułów, jak „De la metaphysique economique“ Hanotaux, członka Akademii francuskiej; „La stagnation dans la navigation et le ralentissement dans la construction maritime“ D. H. Robertsona, „Flottes de commerce d'hier et d'aujourd'hui“ sir Westcotta Abella., „La reconstruction de la marine marchande française“, „Les besoins économiques et maritimes de la France dans la méditerranée“ Fernanda Bouissona, „La situation actuelle et l'avenir de la flotte de commerce allemande“ Cuna, naczelnego dyrektora „Ham-

burg-Amerika-Linie“, „Les intérêts français et allemands sur de Rhin“ Louis Hagena, prezydenta Kolonji, „La navigation intérieure en Tschécoslovaquie“, „Les Perspectives de reprises du commerce et du trafic maritime dans la mer noire“ Dr. Gerharda Heilego, redaktora „Weser — Zeitung“ w Bremie, „Le port de Constanza“ George'a Popesco i t. d. znajduje się szereg pierwszorzędných ilustracyj i reklam ogłoszeniowych.

St. J. S.

Ruch wydawniczy.

Ukazał się nakładem Magistratu m. Łodzi pod redakcją dr. M. Cederbauma „Miesięcznik Statystyczny“ za styczeń 1922. Rocznik 5 № I, który zawiera treść następującą: I. Meteorologia. II. Obszar. III. Demografia. IV. Zdrowotność. V. Miejska Opieka Społeczna. VI. Szkolnictwo. VII. Kultura. VIII. Finanse miasta. IX. Zakłady użyteczności publicznej. X. Badownictwo i rach mieszkaniowy. XI. Przemysł. XII. Komunikacja. XIII. Ceny i koszty utrzymania. XIV. Przestępczość. XV. Objaśnienia.

„Miesięcznik“ zawiera 54 strony druku i 14 tablic statystycznych; wydany jest nader starannie i wytwornie. (S.)

Do Obywateli m. Łodzi.

Tam tylko potężny i silny jest duch, gdzie woia silne ma ramię.

W zdrowem ciele zdrowy duch. Oto hasło w imię którego podjął przed 15 laty pracę Łódzki Klub Sportowy podniósłszy wysoko Sztandar sportowy przez zdobycie palmy pierwszeństwa (Mistrzostwa) na Okręg Łódzki. Dążąc niezłomnie do roztaczania organizacji na wszystkie dziedziny sportu, postawiliśmy sobie za główny cel posiadanie własnego boiska, które umożliwiłoby ćwiczenia wszystkim sekcjom jakie zorganizować zamierzamy.

Magistrat m. Łodzi wspólnie z Radą Miejską do których w tej spra-

wie zwróciliśmy się o pomoc, oceniając ważność zdrowia fizycznego wśród młodzieży, które daje jej w pierwszym rzędzie sport, wydzielił nam tytułem dzierżawy na lat 20 plac 9-cio morgowy naprzeciw dworca Kaliskiego na którym zamierzamy urządzić wzorowy park sportowy, oraz pobudować trybuny według wszelkich wymagań nowoczesnych.

Obywatele m. Łodzi!

Slachetny czyn Magistratu, oraz zapal z jakim Zarząd Klubu wspólnie z Komitetem budowy boiska zabiera się do pracy niech sprawią by w złotej księdze fundatorów nie zabrakło jednego nazwiska tych obywateli, których przyszłość Ojczyzny naszej zależy od zdrowia fizycznego. Jej współobywateli leży na sercu.

Pamiętajcie, że imiona Wasze w tej księdze wryte jako Twórców Wielkiego dzieła przyszłe pokolenia czytając błogosławić będą:

Komitet budowy:

Dr. Paweł Garapich, (Wojewoda); Aleksy Rzewski (Prezydent m. Łodzi); Dr. Marcelli Barciński, Dyr. Brinkenhof, Antoni Lipiński, Zygmunt Krachulec, Stanisław Iżycki, (Komisarz Rządu); Maurycy Poznański, Karol Geyer, Bolesław Kotkowski, Wacław Taubwurcel, Dr. Zygmunt Skibicki, Gen. Stefan Majewski, (Dow. O. K. IV); Maurycy I. Poznański, Jan Smarzyński, Dyr. Weil, Józef Wolczyński, Karol Waleński.

Kronika miejska.

— **Z Kolonji Lecznicej Dziecięcej w Busku.** W dniu 1/7-22 r. odbyło się w Busku przy współudziale przedstawicieli gmin miejskich i wiejskich, Ministerstwa Skarbu i Robót Publicznych, Kasy Chorych Zagłębia i innych organizacji posiedzenie Wydziału Komitetu Budowy Kolonji Lecznicej Dziecięcej im. dr. J. Brudzińskiego.

W posiedzeniu wzięli udział: dr. A. Piwowar, prezydent m. Dąbrowy, Górnicy, A. Rzewski, prezydent m.

Łodzi, Z. Chojnacki, naczelnik IV Wydziału Ministerstwa Robót Publicznych, A. Szczerski, st. referent Ministerstwa Skarbu, dr. S. Starkiewicz, dr. J. Olszewski, dr. Miklaszewski i wielu innych.

Posiedzenie zajął dr. Starkiewicz odczytaniem sprawozdania z ogólnej działalności i rozwoju budowy kolonji.

Po 3-ach latach pracy powstaje sanatorium dziecięce, którego główny pawilon obliczony jest na 100 z górą dzieci skrofalicznych i gruźliczych, a za 2-3 lata otworzy podwoje dla schorzałej wskutek wojny dziatwy proletarjackiej Zagłębia i całego kraju.

Akcja Komitetu Budowy rozwijała się w 2-ach kierunkach: budowania Sanatorium i leczenia dzieci w prowizorycznych kolonjach sezonowych. Dzięki poparciu inteligencji, klasy robotniczej i młodzieży szkolnej Dąbrowy, akcja ta zakreśliła bardzo szerokie kręgi.

W 1921 r. zanotowano wpływów 7.775.606.— mkp. z pozostałością na rok bieżący 2.467.340 mkp.

W sezonie letnim 1921 r. leczono się w Kolonji Buskiej 250 dzieci kosztem 2¹/₂ miliona marek pokrytych z subwencji rządowej i ofiar publicznych. Majątek kolonji wynosi parę dziesiątków milionów marek w obiektach wartości Mk. 40 milionów, a drugie tyle warte są dary Amerykańskiego Czerwonego Krzyża i Ministerstwa Zdrowia Publicznego.

Komitet niezależnie od budowy, którą mają podjąć ciała komunalne i instytucje społeczne, uruchamia w sezonie nadchodzącym sezonową Kolonję na parę-set dzieci z prelimitarnym budżetowym około 15000000.— mk.

— **Umieszczenie umysłowo-chorych z „Kochanówki” w Wejherowie i Święciu.** Wobec tego, że zakład dla obłąkanych w Kołobrzewie jest przepelniony, Magistrat m. Łodzi upoważnił prezydenta A. Rzewskiego i ławnika Badziana do wy-

jazda do Torunia i Wejherowa, celem zawarcia z tamtejszym starostwem umowy w sprawie umieszczenia dalszego transportu chorych w Wejherowie i Święcicy.

Z powodu wystania chorych do Wejherowa miasto zaoszczędzi kilka milionów marek, gdyż ostatnio kosztu utrzymania w „Kochanówce“ znacznie wzrosły.

Przy sposobności prezydent Rzewski i ławnik Badzian odbędą w Gdańsku konferencję z przedstawicielami sfer finansowych w sprawie sfinansowania projektu budowy nowej gazowni w Łodzi.

— **Kary za niedopełnienie obowiązku szkolnego.** Od dnia 5/8-12/8 r. b. za nieposyłanie dzieci do szkoły z wyroków Komisji Powszechnego Nadezania odbyli kary aresztu:

1. Szotowa Józefa, ul. Gazowa 7, 1 dzień.
2. Wawrzyniak Jan, Al. I. Maja 60, 1 dzień.
3. Gajdziki Andrzej, Krucza 7, 1 dzień.
4. Izraelczewicz Wolf, Henryka 3, 2 dni.
5. Mataszewska Anna, Zórawia 9, 2 dni.
6. Kaczmarek Stanisław, Nawrot 87, 1 dzień.
7. Horn Jakób, Zgierska 82, 1 dzień.
8. Gulbas Szlama, Brzezińska 53, 1 dzień.
9. Chęciński Abram, Krótko-Bał. 10, 2 dni.
10. Zytnicka Anna, Latomierska 23, 2 dni.
11. Moszkowicz Szmul, Aleksandrowska 10, 1 dzień.
12. Habre Jakób, Ciemna 30, 1 dzień.
13. Szulecowa Wilnelmina, Piwna 7, 2 dni.
14. Szydłowska Władysława, Kielma 43, 2 dni.
15. Pawlak Józef, Młynarska 22, 1 dzień.
16. Gutermanowa Gitla, Zórawia 3, 2 dni.
17. Orenbach Litman, Konstątnowska 10, 2 dni.

— **Legalizacja podpisów.** Wobec zdarzających się wypadków zgłaszania się bezpośrednio w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych o legalizację podpisu dotyczących Starostów na odnośnych dokumentach, Województwo Łódzkie w myśl okólnika Min. Spraw Wewnętrznych No. 114 z 19/7 1922 r. No. P. O. 6938 poleca Panom

deklaracji, że na dokumentach, które mają być złożone do Ministerstwa Spraw Zagranicznych podpis organu wystawiającego dokument winien być zaświadczony przez Starostę odnośnego powiatu, podpis Starosty — przez właściwego Wojewodę i dopiero podpis Wojewody — przez Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Władze samorządowe, uprawnione do wystawiania odnośnych dokumentów winny o powyższym strony każdorazowo szczegółowo informować.

Każdy akt legalizacji podpisu winien być zaopatrzony datą i numerem sporządzenia tudzież marką stemplową, względnie adnotacją, że została pobrana ustalona opłata stemplowa od legalizacji podpisu według przepisów ustawy z 7/4 1922 r. № 38 Dz. U. R. P. pos. 315 i 317.

Prawo legalizowania podpisu w Starostwach przysługuje wyłącznie tylko Panom Starostom względnie w razie nieobecności tychże sprawującym w ich zastępstwie faktyczne kierownictwo Starostwa referentom.

— **Akcja pomocy mieszkańcom, przebywającym w domach, grożących zawaleniem.** W dniu 1/1-22 r. w Prezydjam Magistrata m. Łodzi odbyło się posiedzenie z udziałem Miejskiego Inspektora Mieszkaniowego dla obmyślenia środków, mających na celu zabezpieczenie dachu nad głową rodzinom dełożowanym z mieszkań, znajdujących się w domach, grożących zawaleniem.

Na żądanie Wydziału Inspekcji Budowlanej lokatorzy domów takich mają dotychczasowe pomieszczenia opuścić, w wypadkach poważniejszych będąc nawet ragowani z użyciem pomocy policyjnej. Zwolniane kilkakrotnie w tej sprawie konferencje z udziałem Urzędu Mieszkaniowego i instytucji rządowych nie dały pozytywnych rezultatów.

Wobec powyższego Urząd Mieszkaniowy, powołując się na art. 28 Dekretu Naczelnika Państwa z dn. 16/1-1919 r. zwrócił się do Magistrata

z propozycją wysłania delegacji do Warszawy do władz centralnych, celem uzyskania większych kredytów na doraźną akcję budowlaną, któraby umożliwiła przekwaterowanie z groźących zawaleniem domów.

Jednocześnie polecono Wydziałowi Budowlanemu przedłożyć w ciągu 1 tygodnia plan budowy odpowiednich lokalów dla dełożowanych rodzin.

— **Z Wydziału Statystycznego.** W składzie delegacji Wydziału Statystycznego saszły zmiany następujące: ustąpił ławnik Wydziału Zdrowotności Aleksander Joel, a na jego miejsce objął stanowisko to ławnik Wydz. Ośw. i Kult. Wł. Gaeki.

— **O rejestracji ruchu naturalnego.** Pierwszy nakład „Przewodnika dla

Urzędów Stanu Cywilnego“ został prawie w całości wyczerpany. Większość nakładu została rozsprzedana instytucjom samorządowym i państwowym oraz prawnikom. Autorzy: prezydent Rzewski i p. Szwareman przystępują do opracowania popularnego wydawnictwa z tej samej dziedziny, przeznaczonego dla licznych rzesz inteligentekich i robotniczych, wychodząc z założenia, że kwest ja stanu cywilnego stanowi zdarzenie prawne pierwszorzędno znaczenia i z którym prawo cywilne, karne i administracyjne wiąże powstanie lub zgaśnięcie całego szeregu praw i obowiązków.

Wydawnictwo to będzie stanowiło treściwy wykład o podstawowych zasadach ruchu naturalnego.

Treść numeru 35-ego:

W sprawie podatku szkolnego.—

Sytuacja finansowa miasta.—

Podatek od przyrostu wartości nieruchomości.—

O płacach zarobkowych w łódzkim przemyśle włókienniczym w pierwszym półroczu 1922 i ich realnej wartości.—

III-ci Międzynarodowy Kongres Wychowania (sprawozdanie).—

Kolejnictwo i rolnictwo w Rosji Sowieckiej.—

Ruch służbowy.

Odbudowa Europy.

Do obywateli miasta Łodzi.—

Ruch wydawniczy.—

Kronika miejska.

Licytacje przymusowe.

Dnia 23 sierpnia 1922 r. od godz. 9-cj rano odbędą się licytacje przy ul.:

Drewnowska 21, szafka, Konstantynowska 144, krzesło, Piotrkowska 93, kasa, Piotrkowska 107, bufet, Al. 1 Maja 15, biarko, Piotrkowska 167, 10 par garniturków trykotowych, Al. 1 Maja 8, szafa, Al. 1 Maja 4, lustro.

Dnia 24 sierpnia 1922 r. od godz. 9-cj rano odbędą się licytacje przy ul.:

Wólezańska 159, stół, Kilińskiego 45, dywan, Kilińskiego 45, lustro, Pasta 9, kapa, Pasta 9, otomana, Pasta 9, obrus.

Miejski Urząd Sekwestracyjny.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi ul. Zawadzka № 7.